

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни: «Соціологія віртуальної реальності»

Семестр: 1

Спеціальність (спеціалізація): 054 - Соціологія

Загальна кількість годин - 135 (кредитів ЄКТС – 4,5); в тому числі

аудиторні години - 48 (лекції – 32 год., семінарські заняття – 16 год.)

Анотація навчальної дисципліни

Курс розроблено таким чином, щоб сформувати в студентів необхідні знання і навички, обов'язкові для розуміння специфіки соціології у вивченні віртуальної реальності у глобальній мережі Інтернету. Тому в програмі курсу представлено як огляд напрямків і теорій соціологічного вивчення віртуальної реальності Інтернету, так і засобів та інструментів, які потрібні для практичного застосування цих теорій в емпіричних дослідженнях Світової павутини сучасними соціологами в цілому, а також в тих ділянках соціологічного знання щодо реалій віртуального світу, які є найбільш перспективними в Україні сьогодення.

Метою вивчення нормативної дисципліни «Соціологія віртуальної реальності» є розвиток загальних та фахових компетентностей студентів у ділянці визначення особливостей появи, розвитку й функціонування віртуальної реальності та Інтернету як її сфери побутування, діяльності індивіда, соціальних груп та суспільства в умовах розповсюдження віртуальної реальності на основі Інтернету, а також отримання практичних навичок емпіричного дослідження віртуальної реальності в ситуації розгортання глобалізаційних процесів та формування інформаційного (мережевого) типу суспільств. Окремою метою є формування у студентів вмінь і навичок досліджувати роль і значення віртуальних компонентів ведення сучасної війни.

Основними завданнями вивчення дисципліни є засвоєння теоретико-методологічних основ дослідження віртуальної реальності як нового різновиду реальності, що побутує в системі Інтернету; визначення особливості функціонування соціальних агентів у віртуальному кіберпросторі; з'ясування практичних аспектів Інтернет-досліджень в ньому; здійснення пошуку віртуальної інформації в Інтернеті та оволодіння практиками віртуальної комунікації; вироблення у студентів вміння представляти віртуальний груповий творчий проект, дискутувати, відстоювати власну позицію та комунікувати в малій групі на основі віртуальної інформації, отриманої під час вивчення цієї навчальної дисципліни за допомогою Інтернету.

Рекомендована література

Основна література

- 1.Бойко, Н.** (2020). Рухлива (liquid) демократія доби Інтернету. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 3:167-177.
- 2.Бойко, Н.** (2020). Інтернет як соціальний ресурс демократизації сучасного українського суспільства. К.: Ін-т соціології НАНУ, 256 с.
- 3.Кастельс, М.** (2007). Інтернет-галактика. Міркування щодо Інтернету, бізнесу і суспільства. К.: Ваклер, 304 с.
- 4.Костенко, Н.** (2020). Мережева комунікація: алгоритмічний і ризикований зв'язок. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 2: 3-24.
- 5. Лапан, Т.Д., Химович, О.С., Черниш, Н.Й.** (2022). Російсько-українська війна: теорія та практика соціологічного осмислення. *Український соціум.* №3 (82): 28-51.
- 6.Сальникова, С.** (2018). Онлайн-дослідження соціальної мережі соціологічних журналів України. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 4: 135-156.
- 7.Хміль, Я.** (2012). Поняття «Інтернет-залежність» у соціогуманітарних науках та специфіка його дослідження в соціології. *Вісник Львівського університету. Серія соціологічна.* Вип. 6: 303-310.
- 8. Черниш, Н.Й.** (2020). Соціологія Інтернету. Навч. посібник. В: Соціологія: Теорії середнього рівня /за ред. Ю.Ф. Пачковського. К.: «Каравела»: 65-93 с.
- 9. Черниш, Н.** (2022). Особливості розвитку української соціології в умовах російсько-української війни. *Український соціум.* 4 (83): 9-27.

Додаткова література

1. Виникнення Інтернету в Україні у 1990 р.

URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2020/09/28/7267880/>

2. Дульська, І.В. (2018). Інформаційно-комунікаційні технології як технологічний базис інклюзивного соціального та економічного зростання. *Український соціум*. 1 (64): 59 – 73.

3. Коноплицкий, С. (2005). Інтернет як предмет соціологічного аналізу. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 3: 186-193.

4. Коноплицкий, С. (2004). Мережеві спільноти як об'єкт соціологічного аналізу. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 3: 167-178.

5. Корсунський, С. (2021). *Новий світ настає. Дві реальності, в яких ми житимемо.*

URL: <https://zn.ua/ukr/international/dvi-realnosti-v-jakikh-mi-zhitimemo.html>

6. Расевич, В. (2021). *За законами віртуального часу.*

URL: <https://zaxid.net/za-zakonami-virtualnogo-chasu-n1526856>

7. Шерепа, І.В., Шулакова, К.С. (2009). Глобальна інформаційна інфраструктура. Метод. посібник з практичних занять. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 137 с.

8. Jemielniak, D. (2021). *Socjologia Internetu*. Warszawa: SCHOLAR. 232 pp.

9. Lupton, D. (2015). *Digital sociology*. London and New York: Routledge, 2015. 235 pp.

Інтернет-джерела

1. Віртуальна реальність: перспективи та застосування. URL: https://duikt.edu.ua/ua/news-1-0-11292-virtualna-realnist-perspektivi-ta-zastosuvannya?lang=ua&act=view&page=1&category=0&id=11292&sys_link=virtualna-realnist-perspektivi-ta-zastosuvannya

2. Віртуальний метавсесвіт. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2021/09/7/677544/>

3. Віртуальний метавсесвіт Фейсбуку. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2021/10/20/678887/>

4. Вісім технологічних революцій України.

URL: https://project.liga.net/projects/tech_revolutions_internet/

5. В Україні 72% користувачів Інтернету на постійній основі. URL:

<https://pon.org.ua/novyny/10086-72-ukrainciv-reguliarno-korystuutsia-internetom-na-shchodennii-osnovi.html>

6. Вчені придумали, як роздрукувати кістку одразу в тілі людини. URL:

<https://tech.liga.net/technology/novosti/uchenye-pridumali-kak-pechatat-kost-srazu-vnutri-cheloveka-video>

7. Дін-фейки в Інтернеті.

URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2020/08/14/664022/>

8. Дослідження Інтернет-аудиторії. URL: <https://www.inau.ua/proekty/doslidzhennya-internet-audytoryi>

9. Загальна структура глобальної мережі. URL: http://www.znannya.org/?view=web_tech_opening_strukt

10. Змішана реальність у Фейсбуку. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/02/21/682556/>

11. Кількість користувачів соціальних мереж у світі. URL: <https://tech.liga.net/technology/novosti/auditoriya-sotssetey-vpervye-prevysila-polovinu-naseleniya-zemli>

12. Метасмарт в ТВ: віртуальна реальність через екран телевізора. URL:

<https://life.pravda.com.ua/society/2023/08/4/255735/>

13. Можливості технологій віртуальної реальності в різних сферах.

URL: <https://www.radiosvoboda.org/amp/28903722.html>

14. Нові технології у війні з росією (Starlink та роумінг біженців). URL:

<https://tech.liga.net/ua/all/press-release/chto-obedinyayet-vseh-ukraintsev-radi-pobedy>

15. Перша стрімінгова платформа в Україні. URL: <https://www.pravda.com.ua/podcasts/5ebe68afb2824/2020/07/28/7261002/>

16. Підлітки і групи смерті у соцмережах.

URL: <https://life.liga.net/porady/article/podrostki-i-gruppy-smerti-v-sotssetyah-kak-uberech-detey-obyasnyayet-psiolog>

17. Померлих відроджують у віртуальній реальності. URL: <https://tech.liga.net/technology/article/umershih-voztrojdayut-v-virtualnoy-realnosti>

18. Роздрукована людина. URL: <https://tech.liga.net/technology/article/odessity-raspechatayut-isskustvennye-kosti-na-3d-printere>

19. Роздрукована людина (відео). URL: <https://tech.liga.net/technology/novosti/uchenye-pridumali-kak-pechatat-kost-srazu-vnutri-cheloveka-video>

20. Стрімінг в Україні. URL: <https://tech.liga.net/technology/article/streaming-za-dengi-i-bez-porno-kak-ukraintsy-zarabatyvayut-na-amerikanskom-odinochestve>

21. Топ-3 галузі, в яких розвиватиметься Інтернет-речей (IoT). URL:

<https://tech.liga.net/technology/article/top-3-otrasli-v-kotoryh-budet-razvivatsya-internet-veschey>

22. Факт-чекінг новин в Інтернеті. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2017/06/19/224792/>

23. Цифрова реальність в екрані телевізора. URL:

<https://tech.liga.net/ua/all/press-release/vpered-v-budushee-tsifrovaya-realnost-v-ekrane-televizora>

24. Цифровий наркотик. URL: <https://tech.liga.net/technology/article/smartfon-novyy-narkotik-ili-pochemu-nashi-podrostki-riskuiut-stst-psevdoebilami>

25. Як Інтернет прийшов в Україну (відео).

URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2020/09/28/7267880/>

26. Як українські технології допомагають у війні проти росії. URL:

<https://tech.liga.net/ua/ukraine/article/na-straje-nezavisimosti-kak-ukrainskie-tehnologii-pomogayut-protiv-rf-na-pole-boya-i-v-tylu>

27. Cole, N.L. (2019). The sociology of the Internet and digital sociology. URL: <https://www.thoughtco.com/sociology-of-the-internet-4001182>

28. Humer, St. (2020). What is Internet sociology and why does it matter? URL: <http://blog.degruyter.com/internet-sociology-matter>